

Konvencija 162

KONVENCIJA O SIGURNOSTI PRILIKOM UPOTREBE AZBESTA

Opća konferencija Međunarodne organizacije rada koju je u Ženevi sazvalo Upravno vijeće Međunarodnog ureda rada, sastavši se na svom sedamdeset i drugom zasjedanju 4. lipnja 1986., i

imajući na umu relevantne međunarodne konvencije i preporuke o radu, a osobito Konvenciju i Preporuku o raku prouzrokovanom obavljanjem zanimanja iz 1974., Konvenciju i Preporuku o radnom okruženju (zagađenje zraka, buka i vibracije) iz 1977., Konvenciju i Preporuku o sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu iz 1981., Konvenciju i Preporuku o službama medicine rada iz 1985., popis profesionalnih bolesti revidiran 1980. koji je dodatak Konvencije o davanjima za slučaj nesreće na radu i profesionalne bolesti iz 1964., kao i *Zbornik praktičnih uputa o sigurnosti prilikom upotrebe azbesta* kojeg je objavio Međunarodni ured rada 1984., a kojim se utvrđuju načela nacionalne politike i djelovanja na nacionalnoj razini,

odlučivši prihvatiti određene prijedloge u vezi sa sigurnošću prilikom upotrebe azbesta, a što je četvrta točka dnevnog reda zasjedanja, i

odlučivši da ti prijedlozi dobiju oblik međunarodne konvencije,

usvaja dvadeset četvrtog lipnja tisuću devetsto osamdeset i šeste godine sljedeću konvenciju koja se naziva Konvencija o azbestu iz 1986.:

Dio I. POLJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

1. Ova Konvencija se primjenjuje na sve djelatnosti koje uključuju izloženost radnika azbestu tijekom rada.

2. Članica koja ratificira ovu Konvenciju može, nakon savjetovanja s najreprezentativnijim organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika i na temelju procjene opasnosti za zdravlje i primijenjenih sigurnosnih mjera, isključiti određene grane gospodarske djelatnosti ili određena poduzeća od primjene nekih odredaba ove Konvencije nakon što se uvjeri da je njihova primjena na te grane ili poduzeća nepotrebna.

3. Prilikom odlučivanja o isključenju određenih grana gospodarske djelatnosti ili određenih poduzeća, nadležna vlast mora uzeti u obzir učestalost, trajanje i stupanj izloženosti, kao i vrstu rada i radne uvjete.

Članak 2.

U svrhu ove Konvencije:

(a) izraz »*azbest*« znači vlaknasti oblik mineralnih silikata koji pripadaju metamorfnim stijenama iz skupine serpentina, to jest, krizotil (bijeli azbest) i iz skupine amfibola, to jest, aktinolit, amozit (smeđi azbest, cummingtonite-grunerit), antofilit, krokidolit (plavi azbest), tremolit ili bilo koja smjesa koja sadrži jedan ili više njih;

(b) izraz »*azbestna prašina*« znači azbestne čestice koje lebde u zraku ili nataložene azbestne čestice koje se mogu naći u zraku u radnom okruženju;

(c) izraz »*azbestna prašina koja lebdi u zraku*« znači, u svrhu mjerenja, čestice prašine izmjerene pomoću gravimetrijske procjene ili druge jednakovrijedne metode;

(d) izraz »*azbestna vlakna koja se mogu udisati*« znači vlakna čiji je promjer manji od 3 mikrometara, a odnos duljina-promjer veći od 3:1. U svrhu mjerenja uzimaju se u obzir samo vlakna dulja od 5 mikrometara;

(e) izraz »*izloženost azbestu*« znači izloženost na radnom mjestu azbestnim vlaknima koja se mogu udisati i koja lebde u zraku ili azbestnoj prašini koja lebdi u zraku, bilo da potječu od azbesta ili od minerala, materijala ili proizvoda koji sadrže azbest;

(f) izraz »*radnici*« uključuje članove proizvodnih zadruga;

(g) izraz »*predstavnici radnika*« znači predstavnike radnika priznate kao takve nacionalnim zakonodavstvom ili praksom u skladu s Konvencijom o predstavnicima radnika iz 1971.

Dio II. OPĆA NAČELA

Članak 3.

1. Nacionalnim zakonima ili drugim propisima se moraju propisati mjere koje treba poduzeti za sprječavanje i kontroliranje, te zaštitu radnika od, opasnosti za zdravlje zbog profesionalne izloženosti azbestu.

2. Nacionalni zakoni ili drugi propisi izrađeni u skladu sa stavkom 1. ovoga članka moraju se povremeno revidirati u svjetlu tehničkog napretka i razvoja znanstvenih spoznaja.

3. Nadležna vlast može privremeno odobriti da se mjere propisane u skladu sa stavkom 1. ovoga članka ne primjenjuju, pod uvjetima i u rokovima koji se utvrđuju nakon savjetovanja s najreprezentativnijim organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika.

4. Prilikom odobravanja privremenog neprimjenjivanja u skladu sa stavkom 3. ovoga članka, nadležna vlast mora osigurati poduzimanje potrebnih mjera predostrožnosti za zaštitu zdravlja radnika.

Članak 4.

Nadležna vlast mora se savjetovati s najreprezentativnijim organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika o mjerama koje treba poduzeti u svrhu primjene odredaba ove Konvencije.

Članak 5.

1. Primjena zakona ili drugih propisa usvojenih u skladu sa člankom 3. ove Konvencije osigurava se zadovoljavajućim i odgovarajućim sustavom inspekcije.

2. Nacionalnim zakonima ili drugim propisima propisuju se potrebne mjere, uključujući odgovarajuće sankcije, za osiguranje djelotvorne primjene i poštivanje odredaba ove Konvencije.

Članak 6.

1. Poslodavcima se mora nametnuti odgovornost za poštivanje propisanih mjera.

2. Kad dva ili više poslodavaca istovremeno obavljaju djelatnost u istom poduzeću, oni moraju surađivati radi poštivanja propisanih mjera, bez isključenja pojedinačne odgovornosti svakog od njih za zdravlje i sigurnost radnika koje zapošljava. Nadležna vlast propisuje opće načine ove suradnje, kad je to potrebno.

3. Poslodavci moraju, u suradnji sa službama zaštite na radu i nakon savjetovanja sa predstavnicima zainteresiranih radnika, utvrditi postupke kojih se treba pridržavati u slučaju nužde.

Članak 7.

Od radnika se mora zahtijevati da se, u okviru svoje odgovornosti, pridržavaju propisanih sigurnosnih i higijenskih postupaka koji se odnose na sprječavanje i kontrolu, te zaštitu radnika od opasnosti za zdravlje zbog profesionalne izloženosti azbestu.

Članak 8.

Poslodavci i radnici ili njihovi predstavnici moraju, u primjeni mjera propisanih u skladu s ovom Konvencijom, što je moguće tješnje surađivati na svim razinama u poduzeću.

Dio III. ZAŠTITNE I PREVENTIVNE MJERE

Članak 9.

Nacionalnim zakonima ili drugim propisima usvojenim u skladu s člankom 3. ove Konvencije mora se propisati da se izloženost azbestu spriječava ili kontrolira primjenom jedne ili više sljedećih mjera:

(a) reguliranje rada tijekom kojeg može doći do izloženosti azbestu propisima koji propisuju odgovarajuće stručne kontrole i metode rada, uključujući higijenu na radnom mjestu;

(b) propisivanje posebnih pravila i postupaka, uključujući i dozvole, za upotrebu azbesta ili određenih vrsta azbesta ili proizvoda koji sadrže azbest, odnosno za neke radne procese.

Članak 10.

Kad je potrebno zaštititi zdravlje radnika i kad je to tehnički izvedivo, nacionalnim zakonima ili drugim propisima propisat će se jedna ili više sljedećih mjera:

(a) zamjena azbesta ili nekih vrsta azbesta ili proizvoda koji sadrže azbest drugim materijalima ili proizvodima ili korištenjem alternativne tehnologije, znanstveno ocijenjenih od strane nadležne vlasti bezopasnim ili manje opasnim, kad god je to moguće;

(b) potpuna ili djelomična zabrana upotrebe azbesta ili nekih vrsta azbesta ili proizvoda koji sadrže azbest u nekim radnim procesima.

Članak 11.

1. Upotreba krokidolita i proizvoda koji sadrže ova vlakna je zabranjena.

2. Nadležna vlast mora biti ovlaštena da, nakon savjetovanja s nareprezentativnijim organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika, odobrava derogaciju od zabrane predviđene u stavku 1. ovoga članka kad alternativne metode nisu opravdano izvedive, pod uvjetom da se poduzmu mjere kako bi se osiguralo da zdravlje radnika ne bude izloženo opasnosti.

Članak 12.

1. Razmekšavanje bilo kojeg oblika azbesta je zabranjeno.

2. Nadležna vlast mora biti ovlaštena da, nakon savjetovanja s nareprezentativnijim organizacijama zainteresiranih poslodavaca i radnika, odobrava derogaciju od zabrane predviđene u stavku 1. ovoga članka kad alternativne metode nisu opravdano izvedive, pod uvjetom da se poduzmu mjere kako bi se osiguralo da zdravlje radnika ne bude izloženo opasnosti.

Članak 13.

Nacionalnim zakonima ili drugim propisima mora se propisati obveza poslodavaca da obavijeste nadležnu vlast, na način i u opsegu koji njima budu utvrđeni, o onim vrstama rada koje uključuju izloženost azbestu.

Članak 14.

Proizvođačima i dobavljačima azbesta, kao i proizvođačima i dobavljačima proizvoda koji sadrže azbest mora se nametnuti odgovornost za odgovarajuće obilježavanje spremnika i, ako je to primjereno, proizvoda, na jeziku i na način koji su lako razumljivi dotičnim radnicima i korisnicima u skladu s propisima nadležne vlasti.

Članak 15.

1. Nadležna vlast mora propisati granice do kojih radnici mogu biti izloženi azbestu ili druge kriterije izloženosti za ocjenu radnog okruženja.

2. Granice izloženosti ili drugi kriteriji izloženosti moraju se utvrditi i periodički revidirati i ažurirati u svjetlu tehnološkog napretka i razvoja tehnoloških i znanstvenih spoznaja.

3. Na svim radnim mjestima na kojima su radnici izloženi azbestu poslodavac mora poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi spriječio ili kontrolirao oslobađanja azbestne prašine u zrak kako bi osigurao poštivanje granica izloženosti ili drugih kriterija izloženosti i kako bi osim toga smanjio izloženost na što razumniju i praktično izvodivu razinu.

4. Ako se mjerama poduzetim u skladu sa stavkom 3. ovoga članka izloženost azbestu ne smanji do granice dopuštene izloženosti ili se ne uskladi s drugim kriterijima izloženosti utvrđenim u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, poslodavac mora osigurati, održavati i po potrebi zamjenjivati, bez troška za radnika, odgovarajuću opremu za zaštitu dišnih organa i posebnu zaštitnu odjeću u odgovarajućim slučajevima. Oprema za zaštitu dišnih organa mora odgovarati standardima koje je utvrdila nadležna vlast, i može se koristiti samo kao dodatna, privremena, hitna ili izvanredna mjera, a ne kao zamjena za tehničku kontrolu.

Članak 16.

Svaki poslodavac je odgovoran za utvrđivanje i primjenu praktičnih mjera za sprječavanje i kontrolu izloženosti azbestu radnika koje zapošljava i za njihovu zaštitu od opasnosti zbog izloženosti azbestu.

Članak 17.

1. Rušenje postrojenja ili objekata u kojima se nalaze lomljivi azbestni izolacijski materijali, te uklanjanje azbesta iz zgrada ili objekata u kojima je moguće raspršavanje azbesta u zrak, mogu obavljati samo poslodavci ili vanjski suradnici koji su od strane nadležne vlasti priznati kao kvalificirani za obavljanje tog posla u skladu s odredbama ove Konvencije i koji su ovlašteni za obavljanje tog posla.

2. Od poslodavca ili vanjskog suradnika se mora, prije početka radova rušenja, zahtijevati da izradi plan rada u kojemu su navedene mjere koje će se poduzeti, uključujući mjere za:

- (a) osiguravanje prijeko potrebne zaštite radnika;
- (b) ograničavanje oslobađanja azbestne prašine u zrak;
- (c) uklanjanje otpada koji sadrži azbest u skladu sa člankom 19. ove Konvencije.

3. O planu rada iz stavka 2. ovoga članka mora se zatražiti mišljenje radnika ili njihovih predstavnika.

Članak 18.

1. Ako postoji mogućnost da se osobna odjeća radnika kontaminira azbestnom prašinom, poslodavac mora, u skladu s nacionalnim zakonima ili drugim propisima, te uz savjetovanje s predstavnicima radnika, osigurati odgovarajuću radnu odjeću, koja se ne smije nositi izvan radnog mjesta.

2. Rukovanje upotrijebljenom radnom odjećom i posebnom zaštitnom odjećom i njihovo čišćenje se mora obavljati u kontroliranim uvjetima, u skladu sa zahtjevima nadležne vlasti, kako bi se spriječilo oslobađanje azbestne prašine.

3. Nacionalnim zakonima ili drugim propisima mora se zabraniti odnošenje radne i specijalne zaštitne odjeće, te osobne zaštitne opreme kući.

4. Poslodavac je odgovoran za čišćenje, održavanje i pospremanje radne i specijalne zaštitne odjeće, te osobne zaštitne opreme.

5. Radnicima koji su izloženi azbestu poslodavac mora na radnom mjestu osigurati umivaonik, kadu ili tuš, prema potrebi.

Članak 19.

1. U skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, poslodavci moraju ukloniti otpad koji sadrži azbest na način koji ne predstavlja opasnost za zdravlje dotičnih radnika, uključujući one koji rukuju azbestnim otpadom ili stanovištvom u blizini poduzeća.

2. Nadležna vlast i poslodavci moraju poduzeti odgovarajuće mjere za sprječavanje općeg zagađivanja okoliša azbestnom prašinom koja se oslobađa s radnog mjesta.

Dio IV. NADZOR NAD RADNIM OKRUŽENJEM I ZDRAVLJEM RADNIKA

Članak 20.

1. Ako je to potrebno radi zaštite zdravlja radnika, poslodavac mora mjeriti koncentraciju azbestne prašine u zraku na radnom mjestu, te mora pratiti izloženost radnika azbestu u određenim vremenskim razmacima i koristeći metode koje utvrdi nadležna vlast.

2. Evidencija o nadzoru radnog okruženja i izloženosti radnika azbestu se mora čuvati određeno vremensko razdoblje koje propisuje nadležna vlast.

3. Zainteresirani radnici, njihovi predstavnici i inspeksijske službe moraju imati pristup toj evidenciji.

4. Radnici ili njihovi predstavnici imaju pravo zatražiti nadzor nad radnim okruženjem i nadležnoj vlasti podnijeti žalbu u vezi s rezultatima nadzora.

Članak 21.

1. Radnicima koji su izloženi ili su bili izloženi azbestu moraju se, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, osigurati oni liječnički pregledi koji su potrebni za praćenje njihovog zdravstvenog stanja u odnosu na profesionalne rizike i za dijagnosticiranje profesionalnih bolesti kojima je uzrok izloženost azbestu.

2. Praćenje zdravstvenog stanja radnika u vezi s korištenjem azbesta ne smije imati za posljedicu ikakav gubitak zarade za njih. Ono mora biti besplatno i, koliko je to moguće, mora se obavljati tijekom radnog vremena.

3. Radnici moraju na zadovoljavajući i odgovarajući način biti obaviješteni o rezultatima liječničkih pregleda i moraju pojedinačno dobiti savjete o svom zdravlju u vezi s njihovim radom.

4. Ako se utvrdi da stalno obavljanje poslova koji uključuju izloženost azbestu nije preporučljivo zbog zdravstvenih razloga, moraju se, u skladu s nacionalnim uvjetima i praksom, poduzeti sve mjere kako bi se dotičnim radnicima osigurao drugi način da zadrže svoje prihode.

5. Nadležna vlast mora razviti sustav prijavljivanja profesionalnih bolesti uzrokovanih azbestom.

Dio V. INFORMIRANJE I EDUKACIJA

Članak 22.

1. Nadležna vlast mora, uz savjetovanje i u suradnji s najreprezentativnijim organizacijama zainteresiranih radnika i poslodavaca, poduzeti odgovarajuće mjere za promicanje širenja informacija i edukaciju svih zainteresiranih osoba o opasnostima koje izlaganje azbestu nosi za zdravlje, te o metodama prevencije i kontrole.

2. Nadležna vlast mora voditi računa o tome jesu li poslodavci u pisanom obliku utvrdili politiku i postupke primjene mjera za edukaciju i periodičnu izobrazbu radnika o opasnostima od azbesta i metodama prevencije i kontrole.

3. Poslodavac mora osigurati da svi radnici koji su izloženi ili koji bi mogli biti izloženi azbestu budu obaviješteni o opasnostima za zdravlje vezanim za njihov posao, upoznati s preventivnim mjerama i ispravnim metodama rada, te da stječu kontinuiranu izobrazbu na ovim područjima.

Dio VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.

Formalne ratifikacije ove Konvencije priopćavaju se glavnom ravnatelju Međunarodnog ureda rada radi registracije.

Članak 24.

1. Ova Konvencija obvezuje samo one članice Međunarodne organizacije rada čije su ratifikacije registrirane kod glavnog ravnatelja.

2. Ona stupa na snagu dvanaest mjeseci od datuma kada su kod glavnog ravnatelja registrirane ratifikacije dviju članica.

3. Nakon toga, ova Konvencija stupa na snagu u odnosu na svaku članicu dvanaest mjeseci nakon datuma registracije njene ratifikacije.

Članak 25.

1. Članica koja je ratificirala ovu Konvenciju može je otkazati nakon proteka razdoblja od deset godina od datuma kada je Konvencija stupila na snagu, aktom kojeg dostavlja glavnom ravnatelju Međunarodnog ureda rada radi registracije. Takav otkaz proizvodi pravni učinak godinu dana nakon datuma kad je registriran.

2. Svaka članica koja je ratificirala ovu Konvenciju, i koja u roku od godine dana nakon proteka razdoblja od deset godina iz prethodnog stavka ne otkáže Konvenciju prema odredbi ovoga članka, bit će obvezana za još jedno razdoblje od deset godina, a nakon toga može otkazati Konvenciju po proteku svakog novog razdoblja od deset godina prema uvjetima predviđenim u ovome članku.

Članak 26.

1. Glavni ravnatelj Međunarodnog ureda rada notificira svim članicama Međunarodne organizacije rada registraciju svih ratifikacija ili otkaza što su mu priopćile članice Organizacije.

2. Notificirajući članicama Organizacije registraciju druge dostavljene mu ratifikacije koja je potrebna da ova Konvencija stupa na snagu, glavni ravnatelj mora upozoriti članice Organizacije na dan kada Konvencija stupa na snagu.

Članak 27.

Glavni ravnatelj Međunarodnog ureda rada priopćuje glavnom tajniku Ujedinjenih naroda radi registracije u skladu s odredbom članka 102. Povelje Ujedinjenih naroda potpune podatke o svim ratifikacijama i aktima o otkazivanju što ih je registrirao u skladu s odredbama prethodnih članaka.

Članak 28.

Kada to bude smatralo potrebnim, Upravno vijeće Međunarodnog ureda rada podnijet će Općoj konferenciji izvješće o primjeni ove Konvencije i razmotrit će potrebu uvrštavanja pitanja njene potpune ili djelomične revizije na dnevni red Konferencije.

Članak 29.

1. Ako Konferencija usvoji novu konvenciju, koja bi ovu Konvenciju revidirala u cijelosti ili djelomično, tada, ukoliko novom konvencijom ne bi bilo drukčije određeno:

(a) ratifikacija nove revidirajuće konvencije od strane članice znači *ipso iure* otkazivanje ove Konvencije bez obzira na odredbu članka 12., ako, i kada nova revidirajuća konvencija stupi na snagu;

(b) od datuma kada nova revidirajuća konvencija stupi na snagu, ova Konvencija prestaje biti otvorena za ratifikaciju članicama.

2. Ova Konvencija u svakom slučaju ostaje na snazi u sadašnjem obliku i sadržaju za one članice koje su je ratificirale, a koje nisu ratificirale revidirajuću konvenciju.

Članak 30.

Engleski i francuski tekst ove Konvencije jednako su vjerodostojni.